

מס' הנוהל 19.20	נוהל בטיחות עבודה במעבדות	
מס' קודם: -		
דף 1 מתוך 7	תאריך תחולה: 1/06/2014	מהדורה: 1

האחראי לביצוע הנוהל: מנהלי המעבדות ברשות העתיקות.
האחראי לבקרה ופיקוח אדימנסטרטיבי: ממונה בטחון וקצין בטיחות ברשות העתיקות.
האחראי לפיקוח מקצועי: ממונה על הבטיחות ברשות העתיקות, אחראי חומרים מסוכנים, ונאמני הבטיחות ברשות העתיקות.

הבסיס החוקי לנוהל:

חוק ארגון הפיקוח על עבודה התש"ד-1954.
תקנת הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז-1997.
התקנה מסירת מידע והדרכת עובדים, התשנ"א-1999.
תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א-2001.
תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק) התשמ"ד-1994.
תקנות הבטיחות בעבודה (גליון בטיחות, סיווג, אריזה, תיווי וסימון של אריזות), התשנ"ח-1988.
תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התש"ס-1999.
תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תוכנית לניהול הבטיחות), התשע"ג-2013.
חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993.

מסמכים הקשורים לביצוע הנוהל:

נוהל 19.1 - הדרכת עובד חדש
נוהל 19.2 - הדרכת בטיחות
נוהל 19.3 - איתור וסילוק מפגעים
נוהל 19.4 - דיווח על תאונות עבודה
נוהל 19.6 - שימוש בציוד מגן אישי
נוהל 19.10 - בטיחות בעבודה עם חומ"ס
נוהל 19.11 - עבודה עם מכשירים חשמליים מטלטלים

נספחים:

נספח 1 - הגדרות תפקידי ממונה בטיחות
נספח 2 - טבלת ביצוע בדיקות ציוד וביקורת בטיחות

מטרת הנוהל

הסדרת כללי הבטיחות וגהות בעבודה במעבדה, הכרת הסיכונים, תשתית הבטיחות וציוד המגן העומד לרשות העובדים ודרכי התמודדות וטיפול באירועים חריגים.

כותב הנוהל: אבי משה, "טָרָם בטיחות וגהות"	חתימת כותב הנוהל: _____
מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות	חתימת מאשר הנוהל: _____
תאריך אישור: 01/06/2014	

נוהל בטיחות עבודה במעבדות	מס' הנוהל 19.20
	מס' קודם: -
מהדורה: 1	תאריך תחולה: 1/06/2014
	דף 2 מתוך 7

הגדרות

- **בודק ציוד כבוי אש מוסמך** - מי שהוסמך ע"י נציבות כיבוי והצלה ומחזיק ברשותו תעודת הסמכה בתוקף.
- **גורמים מסוכנים** - גורמים כימיים פיזיקליים או ביולוגיים העלולים לגרום באופן ישיר או עקיף לנזק בריאותי חריף או מתמשך לעובדים במעבדה.
- **הממונה על הבטיחות ברשות (להלן: ממונה הבטיחות)** - מי שהוסמך מטעם מפקח עבודה ראשי ממשד התמ"ת והוא בעל "אישור כשירות" תקף, ושנתמנה בידי מנהל הרשות לשמש כממונה על הבטיחות, הגהות ובריאות העובדים ברשות.
- **מחזיק המעבדה** - המעביד, תופש או בעל המפעל, בעל מקום העבודה, המנהל בעבודה את מקום העבודה, המנהל בפועל של תאגיד אם המפעל מצוי בבעלות תאגיד.
- **מנהל מעבדה** - מי שמחזיק המעבדה מינה אותו לאחראי על תפקוד המעבדה לפי סעיף 2 (א) בתקנה תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א 2001.
- **מעבדה כימית** - מעבדה שבה משתמשים ברעלים כהגדרתם בתקנות החומרים המסוכנים התשנ"ו 1996.
- **נאמן בטיחות** - מי שהוסמך מטעם המוסד לבטיחות וגהות, או גוף מוסמך אחר.
- **עובד מעבדה** - עובד שעובד במעבדה לפחות 4 שעות ביממה, 3 ימים בשבוע ובמשך חודשיים בשנה.
- **ציוד מגן אישי** - ציוד שנועד לשימוש האישי של עובד על ידי לבישה, הרכבה, חבישה או נשיאה ושתוכנן במיוחד להגנתו מפני סיכון העלול לפגוע בבטיחותו או בבריאותו כמפורט בתוספת לרבות אביזרים.
- **קצין ביטחון ובטיחות (להלן: "קב"ט")** - אחראי מנהלית על כל ענייני הבטיחות ברשות.
- **היתר רעלים** - אישור שמנפיק המשרד להגנת הסביבה לעוסקים ברעלים עפ"י חוק החומ"ס, תשנ"ג-1993.
- **בעל היתר רעלים** - נציג המפעל המכיר את תכונות החומרים, אופן הטיפול בהם בשימוש שוטף ובאירוע חריג.
- **אחראי רעלים** - מי שמונה ע"י בעל היתר הרעלים להעניק טיפול מקצועי-בטיחותי בחומ"ס לפי מיטב הידע והטכנולוגיות המקובלות וקיום כל התנאים המיוחדים.

1. הוראות כלליות

- 1.1 כל עובד חייב להכיר את התשתית הבטיחותית ואת נוהלי החירום למקרה של אירוע, לרבות, מיקום לחצן חירום, אמצעי כיבוי אש, אמצעי טיפול ונטרול שפך חומר מסוכן וארגז עזרה ראשונה.
- 1.2 עמדת העבודה תהיה מסודרת - יש לפנות מאזורי העבודה כל פריט (מיכל, בקבוק, מכשיר וכדומה) שאינו שייך לפעילות המתבצעת.
- 1.3 אין לשפוך כימיקלים ושאר חומרים מסוכנים לכיור או לפתחי ניקוז.
- 1.4 חל איסור להשתמש באש גלויה בשטח המעבדה למעט במנדף ייעודי.

כותב הנוהל: אבי משה, "טָרָם בטיחות וגהות" חתימת כותב הנוהל: _____
מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות חתימת מאשר הנוהל: _____
תאריך אישור: 01/06/2014

מס' הנוהל 19.20	נוהל בטיחות עבודה במעבדות	
מס' קודם: -		
דף 3 מתוך 7	תאריך תחולה: 1/06/2014	מהדורה: 1

- 1.5. אין לאכול, לשתות ולעשן במעבדה.
- 1.6. אין לשאוב כימיקלים בפה, אלא אך ורק באמצעות מתקן שאיבה מתאים.
- 1.7. יש לבדוק כלי זכוכית/פלסטיק לפני שימוש ולאחריו כדי לוודא שאין בהם סדקים או פגמים אחרים. אין להשתמש בכלי פגום.
- 1.8. רחיצת כלי מעבדה בכיור תעשה רק אחרי טיפול והסרה של שאריות החומר, (לדוגמא נטרול של חומצות או בסיסים, או סילוק של ממיסים למיכל המיועד לפסולת ממיסים).
- 1.9. אין לעבוד לבד במעבדה בעת שימוש בחומרים מסוכנים.
- 1.10. יש לערוך ניטור סביבתי לגורמי סיכון במעבדה אחת לשנה. באחריות מנהל/ת המעבדה לוודא ביצוע ניטור סביבתי אחת לשנה.
- 1.11. עובדים החשופים לחומרים מסוכנים יבצעו בדיקות רפואיות עפ"י הנדרש בתקנות.

2. אמצעי מגן אישיים

- 2.1. כל עובד מעבדה חייב להחזיק ברשותו ציוד מגן בסיסי הכולל משקפי מגן תקינים, חלוק ארוך וסגור עם שרוולים ארוכים ונעליים סגורות, רצוי מעור או מפלסטיק (לא מבד). ציוד המגן הינו אישי. אין להעבירו מעובד לעובד.
- 2.2. אין לעבוד במעבדה כימית עם עדשות מגע אלא אם התקבל אישור מיוחד מממונה הבטיחות.
- 2.3. על פי תוצאות הניטור הסביבתי שיתבצע בעמדות העבודה במעבדה, יובהר אם קיים צורך להשתמש באמצעי מיגון נשימתי כגון מסכה עם פילטר, נשמיות וכד'.
- 2.4. עובדים אשר מרכיבים משקפי ראייה חייבים במשקפי מגן אופטיים או במשקפי גוגל שניתן להרכיב על משקפי הראייה.

3. בטיחות אש

- 3.1. ציוד תיקני לכיבוי אש ימצא במעבדה ובמקום בולט ויכלול: מטפה כיבוי אש, גלגלון "3/4", הידרנט "2", מזנק, שני זרנוקים, שמיכת כיבוי (לכיבוי אדם בוער ומקור אש מסוג אוטרג'ל).
- 3.2. יש להכיר מיקומם של אמצעי הכיבוי והאזעקה ולהכיר את נתיבי המילוט.
- 3.3. מכשירי חימום יוצבו על שולחנות באופן שבינם לבין חומרים דליקים יחצצו לוחות מחומר מבודד.
- 3.4. תקינותם של מכשירי חשמל וחימום תיבדק תקופתית (אחת לשנה) ע"י חשמלאי מוסמך.
- 3.5. לחימום המעבדה בחורף יעשה שימוש ברדיאטורים, או מזגנים, אין להשתמש בתנורי חימום ספיראליים.
- 3.6. במקרה של שפיכת חומר דליק בתוך המעבדה יש לבצע את הפעולות הבאות:
  - 3.6.1. יש לפנות את העובדים מהמעבדה תוך איסור עישון או הבערת אש.
  - 3.6.2. יש לנתק את מפסק הזרם הראשי של מערכת החשמל.
  - 3.6.3. יש לספוג את החומר תוך שימוש בציוד מגן אישי.
  - 3.6.4. יש לפתוח את כל החלונות, הדלתות ופתחי האוורור, כדי לאוורר היטב את המעבדה.

כותב הנוהל: אבי משה, "טָרַם בטיחות וגהות" חתימת כותב הנוהל: _____
 מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות חתימת מאשר הנוהל: _____
 תאריך אישור: 01/06/2014

מס' הנוהל 19.20	נוהל בטיחות עבודה במעבדות	
מס' קודם: -		
דף 4 מתוך 7	תאריך תחולה: 1/06/2014	מהדורה: 1

- 3.6.5. יש לדווח על האירוע למנהל המעבדה ולאחראי הבטיחות ברשות.
 3.6.6. יש להיות ערוך ומוכן לכבות שריפה במטפה.
 3.7. עבודה באש גלויה מותרת רק בתוך מנדף.
 3.8. אין להשאיר אש גלויה ללא השגחה. יש לכבות את המבער בגמר השימוש.

4. חשמל

- 4.1. אין להשתמש במכשיר לפני בדיקת תקינותו ע"י חשמלאי מוסמך.
 4.2. אין להשתמש במכשיר, תקע או חלק ממערכת חשמלית במידה והוא פגום. יש להודיע על כך מיד למנהל ולדאוג לתיקון הליקויים.
 4.3. ציוד לא תקין יטופל אך ורק ע"י חשמלאי מוסמך.
 4.4. כל המכשירים החשמליים והאלקטרוניים בהם משתמשים במעבדה, ואינם מסוג בידוד כפול, יהיו בעלי הארקה תקינה.
 4.5. לפני השימוש בכל מכשיר חשמלי יש ללמוד את הוראות ההפעלה וההפסקה והסיכונים בשימוש בו.
 4.6. יש לוודא מיקום מפסיק החירום ואופן השימוש בו במקרה של התחשמלות או תקלה.
 4.7. אין להפעיל או לגעת במכשיר, מתקן חשמלי, חוט או תקע בידיים רטובות. אם נשפך במקרה נוזל על המכשיר, יש לנתקו מידית מזרם החשמל.

5. כימיקלים – רכישה, שימוש ואחסון

- 5.1. הזמנת החומ"ס עבור המעבדות והשימור תתבצע רק ע"י אחראי הרעלים ברשות העתיקות באמצעות הקניינית והליך הרכש הנהוג ברשות.
 5.2. אחראי הרעלים יעביר את רשימת החומרים שהוזמנו למנהלי המעבדות. כל מנהל מעבדה יודא קבלה בפועל של כל החומרים מהספק בהתאם להזמנה.
 5.3. יש להחזיק במעבדה אוגדן המכיל את גיליונות הבטיחות של כל החומרים שנמצאים בשימוש במעבדה.
 5.4. כלי אריזה של כימיקלים חייבים לשאת תוויות זיהוי באשר לתוכנם: על התוויות להיות ברורות, חד-משמעיות, עמידות בתנאי האחסנה והשימוש. כימיקלים חסרי זיהוי יש להשמיד ללא דיחוי.
 5.5. לפני שימוש בחומר כימי, יש לקרוא את הוראות הבטיחות הרשומים על תווית האריזות, ולקרוא בעיון את גיליון הבטיחות שלו. אין להשתמש בחומר מסוכן באם גיליון הבטיחות שלו לא נמצא במעבדה.
 5.6. כימיקלים יוחזקו בכלי אריזה מתאימים ותקינים בלבד.
 5.7. בעבודה עם חומרים כימיים חובה להשתמש בציוד מגן אישי בהתאם לסיכונים בעמדת העבודה, כאשר משקפי מגן, חלוק ונעליים סגורות הם חובה בכל מקרה.
 5.8. אין להחזיק חומרים, לצורכי אחסון, במנדף המשמש לעבודה שוטפת.
 5.9. יש להעביר חומרים כימיים בתוך כלי קיבול מתאים היכול להכיל את תוכנו כגון דלי או עגלה עם מאצרה. בקבוק זכוכית יש לאחוז בגופו ולא בצווארו.

כותב הנוהל: אבי משה, "טָרַם בטיחות וגהות" חתימת כותב הנוהל: _____
 מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות חתימת מאשר הנוהל: _____
 תאריך אישור: 01/06/2014

מס' הנוהל 19.20	נוהל בטיחות עבודה במעבדות	
מס' קודם: -		
דף 5 מתוך 7	תאריך תחולה: 1/06/2014	מהדורה: 1

- 5.10. בקבוקים ומכלים יהיו סגורים בכל עת על ידי מכסה או פקק מתאים, מלבד בעת הוצאת תוכנם. אין לחלוץ פקק של בקבוק בכוח. אם הפקק אינו ניתן לפתיחה בקלות, יש להתייעץ עם הממונה הישיר.
- 5.11. מכלים ובקבוקי כימיקלים יש להעמיד לפחות 10 ס"מ מקצה משטח העבודה, ולוודא שהם יציבים.
- 5.12. אם קיים חשש לפגם במיכל או בחומר, או לזיהומו, יש להודיע מיד למנהל.
- 5.13. מדפי אחסון כימיקלים יהיו יציבים, עמידים לחומרים כימיים ועם פס מגן למניעת נפילות.
- 5.14. אין לאחסן חומרים מסוכנים (דליקים, קורוזיביים, רעילים) על מדפים בגובה מעל 1.6 מטר מהרצפה. אריזות כבדות (מעל 25 ליטר) יש לאחסן בגובה שאינו עולה על 0.6 מטר. יש להקפיד במיוחד כשמדובר בחומרים מסוכנים נוזלים.
- 5.15. אין להשתמש בכיסא בעת הורדה או העמסה של כימיקלים על המדפים, יש להשתמש לשם כך בסולם (A) דו שיפועי או בדרגשים המיועדים למטרה זו.
- 5.16. במעבדה יאוחסנו רק חומרים המשמשים לצרכים שוטפים לזמן קצר ובכמויות קטנות.
- 5.17. יש לאחסן בנפרד חומרים אשר במגע ביניהם עלולים להגיב ולגרום להתלקחות, התפוצצות או פליטת חומרים רעילים (לדוגמה מחמצנים וחומרים דליקים, חומצות חזקות ובסיסים חזקים).
- 5.18. אחסון כימיקלים נוזליים יעשה בתוך מאצרות מתאימות.
- 5.19. באולם המעבדה צריך להתקיים אוורור מאולץ שמבטיח תחלופת אויר נאותה (מומלצת תחלופה של 4-6 נפחים לשעה).
- 5.20. עבודה עם נוזלים דליקים (כגון כוהלים, אתר, אצטון וממסים אורגניים אחרים):
- 5.20.1. יש לבצע במנדף כימי פועל.
- 5.20.2. אין להציב מיכל עם נוזל דליק מעל או בקרבת מבער גז או מקור אחר של להבה פתוחה, חום או ניצוץ.
- 5.20.3. יש להרחיק חומצות וחומרים מחמצנים אחרים מקרבת נוזלים דליקים.
- 5.20.4. בהעדר מנדף יש לבחון שימוש בציוד מגן נשימתי בהתייעצות עם מנהל המעבדה או ממונה הבטיחות.
- 5.21. בעבודה עם חומצות ובסיסים חזקים ;
- 5.21.1. יש לזכור שמיהול חומצה או בסיס עלול לשחרר חום רב, לכן מיהול חומצה יעשה על ידי שפיכת החומצה לתוך מים, תוך בחישה וקירור ולא ההפך.
- 5.21.2. בעת עבודה עם חומצה או בסיס מרוכז, יש להגן על העיניים, ע"י שימוש באמצעי מיגון מתאימים (משקפיים אטומים, גוגל, או מגן פנים). יש להגן על העור בעזרת כפפות וביגוד מגן אחר (כגון סינר מתאים), בהתאם להנחיות המנהל.
- 5.21.3. במעבדה ימצא כלי איסוף מתאים לקליטת הפסולת הכימית. יש להפריד בין סוגי פסולות (בסיסים, חומצות, ממיסים אורגניים וכד').

כותב הנוהל: אבי משה, "טָרַם בטיחות וגהות" חתימת כותב הנוהל: _____

מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות חתימת מאשר הנוהל: _____

תאריך אישור: 01/06/2014

מס' הנוהל 19.20	נוהל בטיחות עבודה במעבדות	
מס' קודם: -		
דף 6 מתוך 7	תאריך תחולה: 1/06/2014	מהדורה: 1

6. הוראות בטיחות בשימוש עם כלי זכוכית

- 6.1 יש לבדוק כלי זכוכית או פלסטיק לפני השימוש ואחריו, כדי לוודא שאין בהם סדקים, שברים, או פגמים אחרים. אין להשתמש בכלי פגום.
- 6.2 כאשר מכניסים צינור זכוכית לתוך צינור גומי, פקק או פריט דומה, יש להגן על הידיים עם כפפה מתאימה (עבה) או מטלית. אין להשתמש בכוח בביצוע פעולה מעין זו.
- 6.3 כלי זכוכית פגומים יוחזקו בנפרד מכלי זכוכית תקינים.
- 6.4 אין לשאת כלי זכוכית בידיים רטובות.
- 6.5 אין לשאת כלי קיבול כבדים מזכוכית בצוואר בלבד, לצורך העברתם, אלא להשתמש במתקן נשיאה (קופסה, מגש בעל שוליים מוגבהים וכד').
- 6.6 בקבוק עם כימיקל כלשהו יש לשאת ביד אחת בגופו וביד השנייה בתחתיתו.
- 6.7 מבחנות יש לאחסן בתוך מתקן מתאים.
- 6.8 יש לרכז כלי זכוכית מלוכלכים המיועדים לשטיפה בתוך קערת פלסטיק ולא להניחם על קרקעית הכיור.

7. עבודה במנדפים כימיים

- 7.1 יש לבצע בתוך מנדף כימי תקין (מופעל) כל פעולה העלולה להביא לשחרור של אדים, או גזים מסוכנים.
- 7.2 לפני התחלת העבודה במנדף:
  - 7.2.1 יש להכיר את מיקום המפסקים השולטים על אספקת אנרגיה או חומרים למנדף (מפסק למפוח, חשמל, גז, אויר דחוס, וואקום, גזים אחרים וכיו').
  - 7.2.2 יש להפעיל את המפוח ולוודא שיש זרימת אויר במנדף. במקרה של תקלה יש להודיע לממונה הישיר.
  - 7.2.3 יש להשאיר מרווח של לפחות 10 ס"מ משולי משטח העבודה ועד לדופן המנדף.
  - 7.2.4 יש לשמור על חלון המנדף סגור (מורד) ככל שניתן, במיוחד בעת עבודה עם מערכות בלחץ, מערכות וואקום ובטמפרטורות קיצוניות.
  - 7.2.5 רוחב המעבר בין מנדף לעמדת עבודה סמוכה לא יקטן מ 80 ס"מ.

8. סיום עבודה במעבדה

- 8.1 בסיום העבודה במעבדה, יש לוודא שכל מכשור שמהווה סכנה, כגון פלטות חימום, כבוי. יש להחזיר כימיקלים ומכשירים ניידים למקומם מיד אחרי השימוש.
- 8.2 יש לוודא שלא נשארו שאריות של כימיקלים על משטח העבודה או על הרצפה. יש לנקות כלים ומשטחים מזוהמים.
- 8.3 יש לבצע טיהור של סביבת העבודה ושל אמצעי המגן האישיים, בהתאם להוראות. יש לשטוף את הידיים במים וסבון בסיום העבודה.
- 8.4 אם נשפך חומר כימי, נוזל או אבקה, יש להשתמש בערכות המיועדות לטיפול בשפך כימי, יש להשתמש בצידוד מגן מתאים לפני התחלת השימוש בחומרי הנטרול והספיחה ולסלק את הפסולת לפי ההוראות.

כותב הנוהל: אבי משה, "טָרַם בטיחות וגהות" חתימת כותב הנוהל: _____
 מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות חתימת מאשר הנוהל: _____
 תאריך אישור: 01/06/2014

מס' הנוהל 19.20	נוהל בטיחות עבודה במעבדות	
מס' קודם: -		
דף 7 מתוך 7	תאריך תחולה: 1/06/2014	מהדורה: 1

9. טיפול במצבי חירום

- 9.1. עובדי המעבדה חייבים לקבל הדרכה בכל הקשור למצבי החירום האפשריים וכללי ההתנהגות הנדרשים לטיפול.
- 9.2. כל עובדי המעבדה חייבים להכיר את אמצעי הבטיחות הקיימים במעבדה לטיפול במצבי חירום לרבות:
- 9.2.1. יציאות חירום ומסלולי הימלטות מהמעבדה ומהבניין.
  - 9.2.2. מיקום לחצני חירום להפסקת זרם החשמל למעבדה.
  - 9.2.3. מיקום הטלפון הקרוב ומספר החירום.
  - 9.2.4. מיקום ודרך פעולתם של משטפות עיניים ומקלחות חירום.
  - 9.2.5. מיקום ציוד כיבוי האש ודרך הפעלתו.
  - 9.2.6. מיקום ארגז עזרה ראשונה, תכולתו ואופן השימוש בתכולה בהתאם להכשרה שהעובד קיבל.
  - 9.2.7. מיקום ואופן השימוש בערכת ספיגה לטיפול באירוע שפך.
- 9.3. במקרה של פגיעה בעיניים על-ידי חומר כימי יש להזרים מים משוטפן עיניים לתוך העין או עיניים שנפגעו, למשך 15 דקות לפחות.
- 9.4. למהירות הטיפול יש חשיבות רבה במיוחד במקרים של חומצות ובסיסים מרוכזים. בכל מקרה חייב הנפגע להיבדק על-ידי רופא.
- 9.5. במקרה של פגיעה בגוף על-ידי חומרים כימיים יש להסיר את הבגדים המזוהמים ולשטוף בכמות גדולה של מים את האזור הפגוע.

10. ביקורות ותיעוד

- 10.1. יש לקיים בדיקות ציוד וביקורות בטיחות במעבדה בהתאם למפורט בנספח מס' 2, לנוהל זה ולתעד בהתאם.

11. דיווחים - תקלות ואירועים חריגים

- 11.1. עובד מעבדה ידווח מידית למנהל המעבדה על כל אירוע חריג או תקלה ובהיעדרו ידווח ישירות לקב"ט וממונה הבטיחות של רשות העתיקות.
- 11.2. מנהל המעבדה ידווח על כל אירוע חריג או תקלה ישירות לקב"ט וממונה הבטיחות של רשות העתיקות.

12. הדרכות בטיחות

- 12.1. נוהל זה יוטמע בקרב העובדים באמצעות הדרכה שנתית שתבצע ע"י אחראי רעלים או ממונה הבטיחות של הרשות כנדרש בתקנת הבטיחות "מסירת מידע והדרכת עובדים" התשנ"ט-1999.
- 12.2. הדרכות הבטיחות לעובדי המעבדה ותיעודם יערכו בהתאם לנוהל 19.2 של רשות העתיקות.
- 12.3. אחראי רעלים ידריך את מנהלי המעבדות ועובדיהן על כל החומרים המסוכנים וכן על כל חומר מסוכן חדש שנכנס לשימוש במעבדה (סיכונים, מיגון, אחסון, שימוש שוטף וטיפול באירוע חירום). תיעוד ההדרכה יעשה כאמור בנוהל 19.2.

כותב הנוהל: אבי משה, "טָרָם בטיחות וגהות" חתימת כותב הנוהל: _____
 מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות חתימת מאשר הנוהל: _____
 תאריך אישור: 01/06/2014

פירוט תפקידיו של הממונה על הבטיחות

- (1). לאתר באתרי הרשות מפגעי בטיחות וגיהות, ולהודיע עליהם למנהל;
- (2). לוודא קיום התקני בטיחות וגיהות נאותים באתרי הרשות, בתהליכי העבודה, במיתקנים, במבנים, בציוד ובחומרים ובכל שינוי בהם;
- (3). לדרוש הנהגת סדרי בטיחות וגיהות נאותים באתרי הרשות, בתהליכי העבודה, במיתקנים, במבנים, בציוד ובחומרים ובכל שינוי בהם;
- (4). לפעול לקיום הוראות תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשמ"ד - 1984, ולהכנת תכנית להדרכת עובדים;
- (5). לוודא הכנת תכנית בטיחות ועידכונה כנדרש בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית בטיחות) התשמ"ד - 1984;
- (6). לוודא ביצוע הוראות תכנית בטיחות שהוכנה באתרי הרשות והכללת דרישות בטיחות וגיהות בהוראות עדכניות לשימוש, הפעלה, תחזוקה איחוסן בטוח של הציוד, של חומרים ושל תהליכי עבודה באתרי הרשות;
- (7). לברר סיבותיהן ונסיבותיהן של תאונות עבודה ומחלות מקצוע במגמה להפיק לקחים, לערוך בכתב ממצאים ומסקנות הבירורים ולהציע למנהל צעדים מתאימים למניעת הישנות התאונות; לוודא הדרכת העובדים באשר לנסיבות התאונות ומחלות מקצוע והלקחים שהונפקו;
- (8). לרכז את כל המידע והתיעוד הקשור לתאונות עבודה ומחלות מקצוע שאירעו באתרי הרשות;
- (9). להכין הוראות בטיחות וגיהות ותמצית בכתב של מידע על הסיכונים בעבודה, פרסומן ועדכון. להשגיח על ביצוע הוראות בטיחות וגיהות ולדווח למנהל על כל מקרה של הפרתן;
- (10). לוודא סימון חומרים, ציוד ותהליכי עבודה מסוכנים והתקנות שילוט הדרכה לשימוש בציוד מגן אישי;
- (11). לוודא שיש ביקורת ומעקב על המצב התקין של התקני בטיחות וגיהות, ציוד מגן אישי, של כלי עבודה ושל ציוד החייב בדיקות תקופתיות על פי דין, על פי הוראות היצרן ולפי כללי מקצוע מקובלים;
- (12). לוודא קיום שגרת בדיקות רפואיות לעובדים באתרי הרשות החשופים לגורמים שלגביהם קיימת דרישה לעריכת בדיקות אלה;
- (13). לוודא ביצוע בדיקות סביבתיות תעסוקתיות על ידי מעבדות מוסמכות, כאשר קיימת בדיקה כאמור בחוק או בתקנות: לתעד את הממצאים של בדיקות כאמור ולהביא לידיעת המנהל.
- (14). לקבוע הסדרים שיבטיחו תנאי בטיחות וגיהות נאותים בהעסקתם של קבלני חוץ;

- (15). לשתף פעולה עם ועדת הבטיחות של הרשות ככל שהיא קיימת ו/או עם קצין הבטחון והבטיחות הארצי, ולמסור להם את כל המידע הנדרש לפעילותם השוטפת;
- (16). להורות על הפסקת העבודה כאשר נשקפת סכנה מיידית לחייו או לבריאותו של עובד, ולדווח על כך מיד למנהל או לנציגו במקום העבודה;
- (17). לוודא קיום תכנית ושגרת תרגילים למצבי חירום;
- (18). לדווח למפקח עבודה אזורי, על פי דרישתו, על פעולותיו להעלאת רמת הבטיחות והגיהות ומניעת סיכונים באתרי הרשות;
- (19). להילות אל מפקחי עבודה בביקורי הפיקוח באתרי הרשות, אם יידרש לכך.

טבלת ביצוע בדיקות ציוד וביקורת בטיחות

מס'	סוג הביקורת	תדירות	גורם מבצע	אחריות	דווח	פיקוח ובקרה	תיעוד
1	ציוד כיבוי אש	אחת לשנה	בודק מוסמך לבדיקת ציוד כיבוי	נאמן הבטיחות	קב"ט	ממונה הבטיחות	משרד קב"ט, עותק נאמן בטיחות [ע"ג טפסים: ת"י 1220 חלק 11- גילוי אש, ת"י 1928- מתזים, ת"י 129/1- מטפים, ברז שריפה, גלגלון ומזנק, ת"י 1596- מערכת מים] עפ"י העניין
2	מנדפים	אחת לשנה	בודק מוסמך לבדיקת מנדפים	נאמן הבטיחות	קב"ט	ממונה הבטיחות	משרד קב"ט, עותק נאמן בטיחות [ע"ג חוברת דו"ח מפורט עפ"י ת"י 1839]
3	ניטור סביבתי	אחת לשנה	מעבדה מוסמכת	מנהל המעבדה	קב"ט	ממונה הבטיחות	משרד קב"ט [ע"ג חוברת דו"ח שמתכונתה מוכתבת ע"י הפיקוח על העבודה במשרד הכלכלה]
4	ביקורת בטיחות	אחת לשנה	ממונה הבטיחות	נאמן הבטיחות	קב"ט	קב"ט	משרד קב"ט, עותק נאמן בטיחות [ע"ג טופס בדיקת בטיחות באתר- נספח 2 לנוהל 19.13]